

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny folyóvételük's pontosan és jutányosan közöltetik.

ES Az év hanyatlásra közelgésével szives tisztelettel figyelmeztetjük a két haza olvasóközönségét, hogy ezen is nm. Széchenyi István gr. urnak együttmunkálása mint az idén Fáy And. Fábri Cz. y, Gáthy, Rosty's más társaké's biztos levelezőké mellett, új's könnyebb olvasatú betűkkel megjelenendő, 's érdekegyesítő testvérlapjainkra eddigi marad az előfizetés, t. i. postán és Budapesten házhozküldéssel boríték alatt egész évre 12, félre 6 p.fr., borítékalanul házhozküldve pedig egész évre 10, félre 5 p.fr. Külföldre vagy az örökös tartományokba járatandó példányok iránt egyedül a bécsi cs. k. főpostahivatalnál rendelkezhetni, belsőre pedig az ország's kapcsolatos részei minden kir. postahivatalnál's a szerkesztőségénél Pesten uri-utca 453 sz. Trattner-Károlyi-ház első emeletén, bármi biztos alkalom által, vagy szorgalom-és gyorskoesi utján.

A Jelenkor és Társalkodó szerkesztősege.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. Kinevezések; előléptetés; Az 1836ki 15ik törv.czikk ügyében; időszaki sajtók; hivatalos nyilatkozat; Kisfaludy társaság; észrevételek Váserhelyi komoly szavára; Zala és Zágráb megyék közgyűlései; M. vidéki adatok; budapesti napló.

Amerika. (Alkuponok a' buenosayresi's britt kormány küzt; hadi készülétek.)

Spanyolország. (Követválasztási mozgalmak; Catalonia ismét ostrom állapotban; befogatások.)

Oroszbirodalom. (Ujabb hírek Kaukáz vidékéről.)

Értesítő; dunavizálás;

Magyar- és Erdélyország.

Ő cs.'s ap. kir. Főlsége báró Schönstein Károly kormánytanácsost és Szőgyény János udv. titoknokot az egyetemes cs. kir. udv. kamra tanácsnokivá méltóztatott legkegyelm. kinevezni.

Ő cs.'s ap. kir. Főlsége a' pécsi székes káptalannál megürült valóságos kanonokságra Rander Jánost a' pesti kir. egyetemen hittudomány tanítóját kinevezni; Németh János varasdi lelkészt pedig tiszteletb. kanonoksággal díszesíteni méltóztatott.

Ő cs.'s ap. kir. Főlsége gróf Festetics Zsigmondot Württemberg-kir. huszárezredbeli kapitányt cs. kir. kamarásai közé sorozni legkegy. méltóztatott.

Az 1836ki 15dik azaz végrehajtási törvény ügyében. Mióta azon törvény meghozatott, hogy az adós készpénzzel tartozék hitelezőjét kielégíteni, ellene számos szózatot emeltek, számos cikket irtak, sőt voltak hatóságok is, mellyek azt módosítani vagy végkép eltörlészetni indítványozták, — de az ellene felhozott okok nem meggyőzők, 's ha némelylek általa tetemesen károsodtak, önmagoknak tulajdonítsák, mert lett volna módjuk a' kártól megszabadulni, 's az illyeken nem segíthetnünk másféleképpen, mint ha azon törvény súlyosítatjuk. Ha elméletileg veszem a' tárgyat, nem gondolom hogy méltányos oka legyen zugolódásra annak, ki magát arra kötelezte, hogy a' kapott készpénzt készpénzben fogja visszafizetni, ha ezen ígérete teljesítésére bírőiké sorították, mi arra is áll, ha ki a' kapott szerekért, vagy marhákért készpénzt ígért, mert az adott szó megtartása főleg ha írásba foglaltatott, mind a' természeti, mind pedig Verbőczink ezen szakvényt (nálunk) promissum cadit in debitum, írott törvény szerint is jogos, és törvényes kötelezés. Igaz ugyan, hogy ezen szempontból ki sem mert eddig elene ki kelni, hanem több esetre támaszkodva az hozatott fel, hogy eddig ezen törvény által számosan olly szerencsétlen állapotba jutottak, miszerint fekvő vagyonukból háromszor négyszer annyit érő koboztatott el, mint volt a' tartozási mennyiség, mert voltak esetek, hogy jó termő fölkek holdja 15 sőt öt forintért is elkoboztatott. Ha a' szóba vett törvénynek illy károsodás olly elmellőzhetlen következtvényre lenne, hogy az adósnak általa bizonyos károsodás, vagy jobban mondva kifosztás okvetlen martalékává kellene szükségképpen lennie 's nem volna más mód magán segíthetni, akkor az eszméleti igazság iránti mindentisztelem mellett azt mondanám, hogy nem kell tekinteni quid iuris, hanem quid consilii? azonban ez eset itt nem forog fen, mert a' károsodás gyökere ott rejlik, hogy az, ki végrehajtáskor jószágot vesz, nem kap igazi tulajdont, hanem minden órában kiváltható bírói zálogot 's így megfordítva az exequált adós nem veszi el a' tőle elkoboztatott jószág tulajdoni jogát, hanem csak használatát, hogy az illy minden józan tulajdoni jog elleni állapot sokszor nevetséges, de sokszor siralmas következtéseket von magán, igen természetes, ellenben tegye az adós fél azt, mit a' dolog természete szerint tenni kell, azaz adja el jószágát, vagy annak részét, 's akkor egy cseppet sem fog károsodni, így mondatom egy ismerősömről, hogy tőle bírói foglalás utján földjének holdja 20 pftért vétetett el, 's midőn

valamicskéje alig maradt magán jószága egy részének örök eladására szánta el, 's egy holdföldje 75 pforinttal fizettetett, mi által megmenekedvén adósságától a' megmaradtban szépen gazdálkodhatik, mert bármit mondjunk a' pénzüszükségről a' földnek mindig van illő ára, 's vevője, ezt tenni pedig mindenkinek hatalmában áll, minél fogva e' hanytorgatott rosznak alapja nem a' törvényben, hanem a' magyar nemesnek azon fonák nézetében fekszik, hogy földjével adósságát is le akarja róni, de földjének tulajdoni birtokában is meg kíván maradni, melly különös teoriáját azonban busásan fizeti meg. Az adósságnak jószág eladással kielégítése igen természetes, mert a' mint valaki pénzt vesz föl, úgy tekintendő, hogy azon pillanatban vagyonának annyi becsü vagy árurésze már a' hitelezőé, 's az azon arányban szerezetik vissza, mint az adósság visszafizettetik; a' ki tehát felmondás esetében jószágát, vagy annak részét eladja, nem tesz mást, mint külsőképet azt mutatja, mi a' pénz felvételi perczében tulajdonképen már létezett! Tudom ugyan egész kiterjedésében méltánylani azon szomorú érzést miszerint őseink lakától, születésünk 's éltünk első helyétől — melly olly sok édes emlékezetet rejt magában, igen sajnós az elválás, de ezt előbb 's akkor kellene meggondolni, midőn az adósság kivált pazar czéltől vétetik föl; de azt is tudom, hogy vannak a' emberi életben olly mostoha körülmények, mellyek a' földbirtokost szive nagy fájdalomra kölcsönre kényszerítik, ez esetben ha jutányos kamat mellett kölcsönt kaphat 's józan számítás szerint van arra kilátás, hogy takarékos életmód mellett középértékű éven is törleszthet valamit, ám vegyen kölcsön pénzt, de ha az felmondatván hasonló feltételek mellett nem kaphatna, avagy a' visszafizetéstől csak nagy uzsora által menekhetné meg, tanácsosb akkor az édes hajlam helyett a' hideg észintését, vagy inkább parancsát követve jószága egy részétől örök felváltást, vagy több évre terjedő zálogosítás által adósságtól menekülni, mint ellenkező eljárás által az egészt veszélyeztetni, vagy jobban mondva bizonyosan elveszteni; ha hosszas akarnék lenni számtalan példát idézhetnék elő, mellyek szerint némelylek jószáguk ötöd része eladása által minden adósságaiktól megmenekülhettek volna, azonban e' helyett az eredeti tőkéhez fertályonként nagy kamatokat irván vagy practice mindig nagyobb sommáról adván váltókat néhány év után adósságuk egész vagyonjuk értékét elérvén, az egésztől voltak megválni kénytelenek; — vajjon nem lett volna e' ezeknek tanácsosb jó eleve az ötödöt zálogba adni, a' négyötödön pedig észszerinti gazdálkodás 's megszorított háztartással mellett annyit szerezni, mennyi az elzálogosított ötödöt visszazszerezhetné volna? Mivel azonban mindenki hasonló belátással nem bír, sőt a' nagy többség inkább a' hajlamot, mint észét szereti követni, a' törvényhozás kötelessége addig is, míg az ősiség iránt intézkedés történik arról gondoskodni, hogy az adós ön akarata ellen is a' véstől mentesék meg, ez pedig az által lesz elérhető, ha törvény által kimondatik, hogy a' végrehajtás utján szerzett vagyon legalább 10 évig visszazaváltható ne legyen! Meglevén ekép véleménye szerint mutatva hogy az 1836ki 15. t. cz. eszméletben igazságos, létesítésben pedig az adós csak öntudatlansága, vagy helytelen sympathiája által károsodik, nézetem szerint annak eltörlése helyett inkább azt szükség szorgalmazni, hogy a' végrehajtás utján szerzett jószág bírása bizonyos meghatározott évekre biztosítottassék. Rosty Zsigmond.

Időszaki sajtók. Pest megye közelmúlt közgyűlésén többi közt az időszaki sajtó kezelőjének is jutott egykét vágás azok részéről, kik a' hajdani P. Hirlap szerint a' nemzet ütérének luktetéseit olvas-

sák, 's a' kor szózatát tolmácsolják. Azon kitűnő szónok, ki nem sajnálta fáradságát ama rövidke kitérésre, mibe neki a' sajtó megtámadása érintettük alkalomkor került — inkább mázolt, mint festett, midőn fölfogása szerint igen is eleven színekkel rajzoló időszaki sajtók jelen állapotát, 's hihetőleg a' képek torzzá lett átalakítását részben azon körülménynek tulajdonithatni, miszerint jól választott, 's gondos, műértő figyelemmel használt eset helyett hirtelen fölkapott bozontos meszelő szolgáltszöveg a' kitűzött czél elérésére.

Annyi bizonyos, mihez képest a' főnevelített szónok ha akor nyomban meg nem éljeneztetett is, de ellenszóval sem találkozék, 's kivéve azon mellest tett érintést, melly ide vonatkozólag e' lapok hasábjain megjelent közgyűlési tudósításban előfordul — az egész esemény ugyszólván figyelembevétel nélkül mellőzteték. — Tán e' sorok írója sem fogott volna e' tárgyról — illy hamar legalább — újra fölelevenítőleg szólni, ha bizonyos szónoklások 's ismét más alkalomkor tartott expectoratiók illyes mire e' cikkek írók nem ösztönzenék.

Általános, és ezért nem új nézetekkel állunk elé, föladatul tűzvén ki annak megmutatását, miszerint az időszaki sajtó ellen itt ott hallható szózatok már magokban nem bírnak elégséges alappal; tovább pedig hogy ha a' lehetséges ellenvetések — mi voltjoknál fogva — nem volnának is alaptalanok, elvesztik alkalmazás közbeni erejüket az által, hogy olly modorban 's ollyanok által tétetnek, milly módon, 's kik részéről tétetniük legkevesebbé kellene. Meg kell azonban előre is jegyezni, hogy korán sincs szándékunkban apológiát írni időszaki sajtók jelen állapotjáról; — ez, legovatosabban szólva, tulság volna, pedig ettől igen igen kell őrizkedni, mert ha keblünkre teszszük kezünket, 's magunkba szállva, elfogulatlanul körültekintünk a' hazában 's annak részében, alig tagadhatandjuk, hogy bizony ha nem minden, de szerfölött sok bajunk kufteje és végoka tulság; tulság cselekvésben, tulság következtében, tulság nem tevésben vagy csüggedésben!

Nem lenne minden érdek nélkül ránk magyarokra nézve már csak annak meghatározása is; vajjon ki tesz jobb szolgálatot a' közügynek nálunk, az é, ki kerkérdések 's országos teendőink megvitatásánál mind az iniciatívát, mind a' bekövetkezett vélemény-surlódások folyta közbeni vezérkedést 's irányadást a' journalistikának szeretné vindicálni; vagy az, ki ellenkező tere állva, arról kívánna 's ügyekezten meggyőzni bennünket, miként lehetnek nemzeti létünkre igen közélről vonatkozó kérdések, miknek sem vitatárgyuli kijelöltetésök, sem milly irányban leendő eldöntetésök időszaki sajtók körébe közvetlenül nem tartoznék. Első pillanatra tréfa-könnyűnek látszik annak megítélhetése; kié legyen e' részben az elsőség; azonban ha részletekbe bocsátkozva, minden egyes eset mellé egyegy országossá tett kintély állítatnék, 's ez által az itélethozásra fölhittak látni lennének kénytelenek, miként akár ide, akár amoda fog hajolni szózatjok, itt is ott is capacitások fölött kellend pálczát törniök — ezt látva mondjuk, kissé lassubbak fognának lenni itéletök kimondásában.

Történeti szempontból véve föl a' dolgot, annyi igaz, miszerint újabb időben azok közül, kik nálunk a' kerkérdések élire állottak 's magokat oda közvélemény óriási hatalma által hitték 's hirdették állítottaknak — ezek közül sokkal többen taníták azt, mit a' journalismus körének tulterjesztéséről főnebb mondánk, mint annak ellenkezőjét. — Három, négy évvel ezelőtt ki sem kerülhetné volna valaki a' maradási sőt tespedési vád bélyegét, ha teli torokkal nem kiabálta, hogy a' haladás kora megérkezett, hogy a' P. Hirlap fáklyát gyújtott e' nemzetnek, 's hogy-

ha csakugyan írva áll a sors könyvében, hogy a magyar végkép ki nem veszend — legvérmesb reményink teljesülését egyenesen az időszaki sajtótól — P. Hirlaptól kellene várunk.

Ma, három, négy év múltával, ugyanazoktól, legalább azok ismértebbjeitől ellenkezőre tanítottunk, mert állításuk szerint az egész Journalistika, tévelygés, szembekezdés, rágalomkivácsolás műhelye több eféle.

Itt önkénytelenül is az öltök föl az ember előtt; vajjon azok, kik illy egymással homlokegyenest ellenkező tanokat hirdetnek, komolyan cselekszenek é, vagy csak játékot űznek a gondolkodni nem szerető, vagy politikai józan gondolkodásra képtelen tömeg irányában? s vajjon azok, kik egyszer édig emelik, máskor sárba tiporni szeretnék a sajtót — tudják é igazán, mi jótékonyosság rejlik e nagy eszköz kellő módóni használatában, s minő veszélyek háramlanak az őszszes emberiségre ugyan a sajtónak tévesztett ferde kezeltetéséből? Bizonyára, ha ezt csak némileg tudnák is, ovakodnának a napi minden levő tulságoktól s jobban megválasztának szavaikat magasztalás, mint ócsárlásban!

Nem érthetünk s nem is értettünk soha is egyet azokkal, kik az első nemű tulságban büszkélkedtek, s kik most akori tulságaik ellenkezőjében nem kevésbbé büszkélkednek. Mi a sajtót sem akkor nem tartottuk annak, minek ők híresztelék; sem ma nem vagyunk azon értelemben, mellyel ugyan ők mai nap a sajtóról bírnak. Miként a lópor egy igen hatalmas eszköz a hadvezér birtokában; ugy a sajtó igen nagy jelentékű tényező nemzetek szellemi mozgalmánál: azonban valamint a lópor csatanyerésre még nem minden, szintugy a sajtó hasznai is csak föltételesek, s ez utóbbi ép olly irtóztató veszélyeket hozhat az erkölcsi és szellemvilágra, minőkkel amaz eláraszt-hatná azt, mi anyagi, gyulékony v. szerterombolásnak kitétetett. Ismerni kell előbb mindkettőnek erejét, hogysem azok használatáról szó lehetne; s egyiket mint másikat csak ugy bizhatni közjó kockázatás nélkül valakire, ha bizonyosokká lettünk hogy az illető nem emlékszik soha a kezébe adatandó eszköz hasznairól a nélkül, hogy az azzal őszszeköttött veszélyeket is elgondolná.

Azok, kik hazánkban darab időig közvélemény képviselőinek tarták s tartaták magokat, mint egyebütt, ugy az időszaki sajtó értékének meghatározásánál külföldi mérleget használtak. Mivel például egyikök tudá, hogy Angol- meg Franciaországban a sajtó nemcsak mögötte nincs a törvényhozásnak, hanem inkább mindenkor előfutár, ut egy engető szokott lenni, egy pillanatig sem kételkedtek kikiáltani, hogy a magyar számára ha még van üdv, az csak sajtó által érthetik el; — mások tovább menvén e pontot már nem is ugy tekinték mint kérdés alá tartozót, hanem egyenesen arra terjeszték ki figyelmüket, hol és miként kelljen kezdeni a sajtónak, hogy a rég várt üdvet minélelőbb ránk varázsolhassa. Ezek nem annyira Angliát, Franciaországot vagy az amerikai egyesült állodalmakat tarták szem előtt, mint inkább a hozzánk közelebb eső német porosz mozgalmakat, valamint az alkotvány-ujjoncz Belgiumot, s németalföldet sa't.

Mind ez, mind pedig az első felekezet egészen a jelennek élt, mit sem akarva tudni a multról s álmodozni inkább mint számítólag okoskodni a jövő felől. Nekik ősi alkotványunk ép ugy elrongyolottnak tetszék, mint az alkotványos lét biztosítékait s alap-föltételeit magában rejtő vastag könyv, melly roppant nagyságánál fogva több erőt igényel, semmint korunk óriási nemzedékétől (tanulási tekintetben) kitelhetnék. A kiküzdendő nagy harez hőseire nézve nem ott kezdődék a világtörténet, honnan azt iskoláinkban ismerni tanultuk; a lefolyt századok hosszu sora semmiségbe lón sülyesztve s a nemzet újja alakítására vezető eszközök, s ezek használati módja azon könyvből lónek kiszemelve, mellyhez az első anyagot Isó Károly (Cromwell előde) s 14ik Lajos uralkodásuk nyújtak; s melly könyv azóta rendkívül vaskossá lón azok őszszemunkálása által, kik a hisztoriát nem akarják érintett időszaknál följebb vinni.

Ha apáink, ide érteve azokat is, kik az 1790kei országgyűlésen jelen voltak, választják vala haladási törekvéseiknél irányzóul, őszstönül vagy csak segédül is a francia vagy angol történetek lefolyását — nem mondjuk hogy szükségkép czélt érendettek, de kétségkívül sok jót, üdvöst vehettek s ültethettek vala át hazánk földére, sok kározt veszé-

lyest tarthattak volna távole hon síkjaitól. Ők testben lélekben magyarok voltak, mert bár nem tudtak is megye- s országgyűléseken olly dörgő szónoklatokat tartani, s mi több, bár a nyelv, mellyen közügyeiket intézék, s törvényeket hoztanak, idegen vala — szívök igazán magyarul érzett s ajkaik ott, hol a nemzeti lét első csirája foganszik — családi körökben hölgyeikkel más mint magyar nyelven nem szóltak.

Ha semmi nem emelné őket rajtuk fölü, hazai történetekbeni jártasságuk s ebből keletkezett kegyetes tisztelet az alkotvány iránt, hō ragaszkodásuk törvény adta igazaihoz, s az ezekkel együtt járó jellemzősággal olly magosra helyezik őket, hogy nekünk parányiságokban óriásoknak — odáig csak szemekkel fölhatni is alig lehet. — Ezek biztosabban fordíthaták volna figyelmüket más nemzetek haladási törekvéseire, mert nem kelle attól tartaniok, hogy a sok nézés által utóljára annyira megigézzék őket az idegen, miszerint az azutáni kapcsolódás közben legdrágább kincseiket is készek lennének eldobálni. (Folyt.)

Nyilatkozat. Állítólag éptelen burgonyáknak használatából Pest városában szülemlett kóros tetetett közhírré. Hivatalos felszólítás következtében, a tárgy miben létéről tisztí jelentést teendő, nem késtem a terjesztett hír kuforrását kipuhatolni és az egyes esetekről magamnak kimerítő tudomást szereznem. Ugyanis bővebb nyomozás után hiteles tudomására jutottam annak, hogy B-i E. ur házában a mult hetekben ebéd közben több egyed rosszul lett légyen; mi azonban a burgonya-éleletnek — mert az csak legkisebb mennyiségben a marhahus körzetén volt — épen nem tulajdonítható. A második esetben pedig Cz.G. ur házában a megvett burgonyák miatt — köztök sok zöld lévén — szinte panasz keletkezett, de a később más házba — Sz. F. R. kerületén, ugyan ezen burgonyák jóknak találtattak, és napokint legkisebb rosz következtés nélkül használhatnak, — miért is illy félreértésből keletkezett hírek egész alaptalan voltát ezennel nyilvánítottam. Kelt Pesten 1845. évinovember 23án P is kovich János s. k. sz. k. Pest városa Isó r. főorvosa.

Kisfaludy-társaság. A) A Kisfaludy-társaságnak ez évi jutalom kérdéseire, őszstó 20. mint kütüzött határnapig következő pályairatok érkeztek a titoknokhoz: — I. Szépműtani értekezés jött három. 1. E' jelmondattal: Őnézés, te vagy a diadalmas bére, nem a dij. Kölcsey. 2. Jeligeje: Győzzön a mi jobb. Igazság. 3. Mens agitat molem. — II. Vigéposok. 1. Az elvesztett alkotvány stb.; jeligeje: Oh! thou World, Thon art indeed melancholy jest! Byron. 2. Miska, víghősköltemény, öt énekben. Jeligeje: a' mult kárpitját szellőztetem: B. Jósika Miklós. 3. Bögösi ur, víg épos, négy énekben. Jeligeje: küzdeni s győzni tanulj. Kölcsey. 4. A' barlang szörnye, víghősköltemény egy énekben. Jeligeje: nincs kedvem, sem időm, mindennapi dolgokat írni, újat irok, nagyot is, kedvest is, rettenetést is. Vörösmarty. 5. Andor vezér, víghősköltemény négy énekben. Jeligeje: Ein leichtes oder eingebildetes Unglück, das kein Mitleid erregt, ist löcherlich. — Biralókul az első rendbeli pályairatok felett: Péczely J., Schedel és Szontagh Gusztáv; a' másodikra: Erdélyi, Stettner, Vörösmarty lónek elválasztva. A' szerzők neveit rejtő jeligés levélkék a' társaság, és Péczely tagtárs peccéteivel lezárva a' levéltárban őriztetnek. — III. A' Marczibányi-jutalomiratairól legközelebb tartandó ülés fog rendelkezni. — B) A' népköltési gyűjtemény következőleg szaporodott. a) Szabolcs déli oldaláról Szilágyi István küldé 19 népdalt. b) Illy czím alatt: Népdalok, gyűjtve a' pozsonyi lyceumbeli magyar társaság meghagyatából Sebe-reényi Andor által. c) Boros Sebe-ről küldé Bitó Ferencz. d) Forrayné, ő nagysága, Budáról Kálky Henrik ur által egy Nádasdy-dalt közle hangjegyekkel. e) Magyar dalok czím alatt névtelen, hangjegyeket is. f) Tiszamelléki dalokat Hevesből Borbély Lajos három füzetben. g) Nagy Gáspártól Komáromból, néhai Kiss Lajos iratai közül hét füzet. h) Kelecsényi J. Nyitrából küldé hét kötetet, többek közt a' Vácson 1804ben megjelent énekes gyűjteményt is a' társ. könyvtáranak. i) Baki Gábor Győr-ből folytatólag 28 — 44ig hangjegyekkel. k) Schedel Ferencz őszszegyűjté a' moldvai magyar dalokat, Petras Viola, Ujfalvy szerint, s egy Csángó népmondát adott által az akademia levéltárból. Melly közlések szívesen fogadtatván, értök az olvasóvilág

előtt köszönetet mondunk. — Kelt Pesten, őszstó 21. 1845. Erdélyi János, titoknok.

X A' pest-szegedi csatorna ügyében Vá-sárhelyi Pál ur komoly szótára, egy őszstó szót. Vá-sárhelyi Pál urnak a' pest-szegedi csatorna ügyében közrebocsátott komoly szótát nagy figyelemmel olvastam, azon kíváncsiságnál fogva, mellyet részint a' kérdéses országos hasznu ügy fontossága, részint a' szótatban felállított viztani elvek előleges képzelete bennem gerjesztett. És valamint olvasás előtt nagy volt bennem az érintett okoknál fogva felérsztett kíváncsiság; olly erőssé szilárdult bennem olvasás után hitem s várakozásban megcsalátásom miatt azon szándék, vagy helyesebben kötelesség, melly ez ügyben jelenleg tollat emelnem kész-tet; mert hogy V. ur saját szavaival éljek, „alig van károsh következtésű, s azért megrovandóbb eljárás, mint illy főtárgyban hamis véleményeket a' közön-ségben előterjeszteni.“ S én hozzá teszem: „főkép illy hitvallás mellett a' közönség előtt még hamis a-datokkal is föllépni.“

Gondolom, Beszédes ur meg fog bocsátani, hogy az őt illető kérdéses tárgyban, némileg tán helye-te, Vá-sárhelyi urnak egy őszstó szótattal válaszolva, fölszólalok, s meg fog engedni, hogy tisztelt ne-vét értekezésem folyama alatt többször említésbe hozom; mert ugy vélem, hogy ezen tárgynak országos kérdéssé felavatása után, tökéletes megvitata-sához s kifejtéséhez járulni — főleg több ízben hal-lott felhívó nyilatkozatok mellett — kötelességem min-den honfinak, kit hivatása, szakja, a' kérdéses tárgy-hoz alkalmazható tudományos tapasztalatai s adatai a' fölszólalásra jogosítanak, mondom kötelessége, legyen bár szótata az ügy mellett, vagy ellenin-tézve, csak a' haza iránti szeretetből, s az olvasó közönség iránti tiszteletből, őszstó meggyőződés és a' legtisztább szándék vezesse tollát.

S illy érzelemben fogom én V. ur komoly szó-zatát taglálni; s illy érzelemben fogom én azon sok hibás, és ferde nézeteit, mellyek egész értekezésén átfonódnak, részint a' tapasztalásból merített biztos viztani elvek után megigazítani, részint azoknak egy némellyikéről lehúzni azon leplet, mellye V. ur azokat sajtóságos módonál az igazság színe a-latt beburkolni igyekezett, mert őszstó megvallom, ismerek azon forrásokat, mellyekből azok V. ur ál-tal merítvék. S végre illy érzelemben kívánom én V. urat felhívni, hogy a' kérdéses ügynek életébe vá-gó, felhozott s nyilvánossá tett hamis adatival a' tisztelt olvasó közönséget mystificálni, hogyan bá-torkodott? s ezt tenni hogyan bátorzkodott olly ada-tok ellenében, mellyeknek valósága olly bizonyos mint 2+2=4? S most a' dologra.

E' lapok 226dik számában történetét adja V. ur a' Dunát a' Tiszával őszszekötő csatorna eszmé-jének valósítása czéljával tett föllépéseknek, s elbeszélésében előadja a' csatorna-vonal kutatásában kö-vetett kiindulási szempontokat, s ezek folytában megemlíti azon vonalakat, mellyek a' kütüzött szem-pontokhoz képest Balla ur, egy a' Tiszát a' Dunával őszszekötő csatorna elfogadására lehetőknek véle-ményezett. Ezen vonalok legfelsőbbike Üllő, Pilis és Czegléd felé kötne őszsze Pestet Szolnokkal; a' második vonal Harasztitól, Tószegnek, Alsó-néme-di, sárii és czeglédi határokon hozná kapcsolatba a' Dunát a' Tiszával; a' 3dik Harasztitól Tatár-Sz.-Györgynek innen egyenesen Kecskemét városán ke-resztül, a' Gál és Vidra ereken aláfélé, Csongrád-nál érintené a' Tiszát. Balla ur ezen 3dik elméleti-leg kütüzött vonalában, a' Kecskemét városa s Ta-tár-Sz.-György között létező földhátat 4 mérföld hoszban színmérés alá vette, s eljárása eredményé-ből azt következtette: hogy Kecskemétig a' csator-nát ez uton vezetni lehetetlen; mivel a' tatár-szent-györgyi lapályok sarkától, a' benei csárdáig lenyuló emeltebb földhát 10 — 12 öl, onnan pedig a' Nyirig 9 öl ásást kívánna; de talán ezen munkát ellehetne kerülni, ha a' csatorna vonala a' tatár-szentgyörgyi lapályoktól a' baracsi szomszéd pusztában vizállásos fenekeknek, onnét a' kerekgyházi pusztán által a' kecskeméti határban levő Csálynos nevezetű álló-tónak, onnét pedig a' lejjebb fekvő Széktónak vitet-nék, melly vonalnak színmérése azonban ezuttal függőben maradt.

Sennyiben áll részint kivonatban, részint szó-rul szóra V. urnak elbeszélése a' Balla által véle-ményezett vonalok felett; s mindamellett, hogy azokat itt tökéletesen meghatározza, bátorkodik mégis V. ur a' 227ik számban imigy folytatni beszédét: „A'

Dunának a költetése e tett, azon v tésének 3d máskép — annyit tesz vonala nem Beszédes ur már rég ki olvasám, k is tehettem lyesmit egy inkább is, san kezébe

Hogy főkép a' tá szinti alkati kérdéses ro nátl, és ő széri s tat baracsi hat határvonal goványának gaczi határ resztül alá mellett, S csongrádi lamboson á lé a' Tiszá

Most vonalokat a ni fogja, h s lényeges lanak legf end, melly között, Pil Köncsőgne lárnak stb

vel ezen p tiszaí csato nak, igazá azon pont nak pedig nala szerin czi határh számitási torna töké (Trace) s csak épen ből, itt a' amugy sut gondolja V tar-Sz.-G mellestleg ur tulajdo lend? Ép Györgyig határozot telének n megszaka num) és a kezdetők Balla ur n tára verg lithatja, h kimutatta mondása közle ki tüzte ki tehát leg szében v szédes ur a' balási tezéssel kerzés t mérfölde tiszaí es

Mir térnek B szédes ur számban szerre e Pestől a Tatar-S gyan, de la, mel rajzsal a detet ve ssilip at

Dunának a Tiszával hajózó csatorna általi összeköttetése eszméje újabb időkben ismét megpendített, azon vonalra nézve, melyet Balla idézett jelentésének 3dik pontjában kimutatott, "sat. Azaz, ez másképp — mint a 228ik számban nyíltan is vallja — annyit tesz: „Beszédes ur duna-tiszai csatornájának vonala nem újabb kutatások szüleménye; hanem mit Beszédes ur magáénak tulajdonit, az Balla ur által már rég kimutatott.“ Megvallom, midőn ezeket olvasám, különös érzet fogta el keblem; mert fel sem is tehettem, hogy valaki, annál kevesebb V. ur, ilyesmit egyenesen állítani bátorkodjék, 's ő annál inkább is, minthogy Beszédes ur tervrajzai bizonyosan kezében forogtak.

Hogy könnyebben ítélhessen a tisztelt olvasó, főképp a tárgyat illető vidékek helyzetét 's földszinti alkatát ismerő, ide tűzöm Beszédes ur vonalát kérdéses részeiben. Ez Harasztinál térne el a Dunától, és Ócsa, Sári, Dabas helységek alatt, a' pészéri 's tatár-sz.-györgyi határvonalon, az adacsi 's baracsi határsarkok mellett, kerekegyházi 's balázi határvonalhoz közel, Ágosegyházán keresztül Orgoványnak, onnan a' Szekerczés nevezetű tónak bugaczi határon által, onnan Möriczgátja pusztán keresztül alafelé, közel Majsához, 's onnét Dorozma mellett, Szegednél szakadna a' Tiszába. Ebből a' csongrádi vonal Möriczgátjánál sz. Lászlón és Galamboson át térne el Félegyháza alatt, Csongrád felé a' Tiszába.

Most hasonlítsa össze a' tisztelt olvasó ezen vonalokat a' fentebb említett Balláéval, azonnal látni fogja, hogy azok egymástól egészen különbözők 's lényegesen eltérők. A' duna-tiszai csatorna vonalának legfőbb karakteristikája mindig azon pont leendő, mellyél fogja azon csatorna a' Duna és Tisza között, Pilstól Vacsnak, Lajosnak, Kecskemétnek, Kőncsögnek, Jakab-Szállásnak, Bugacznak, Tázlárnak stb. alafelé nyuló földhátat átmetzeni, mivel ezen pont 's környéke leendő mindenkor a' duna-tiszai csatornának legkérdésesebb része. Balla urnak, igazán szólván, csak 'elméleti vonal' szerint, azon pont Kecskemétváros környékén; Beszédes urnak pedig többrendű keresések után kikutatott vonala szerint, attól több mérföldekkel alább, a' bugaczi határvonalon létezik. Így nem csuda, ha V. urnak számításai is annyira hibásak, mivel eddigelé a' csatorna tökéletesen határozott menetelét 's huzamatát (Trace) sem tudja, vagy talán tudni nem akarja, v. csak épen hamis állítását, nem a' legjobb szándékból, itta' tiszt. olvasó közönség előtt könnyedén, amugy suttonban átszusztatni megkísérelte. Talán azt gondolja V. ur, hogy mivel Balla ur Harasztit és Tatár-Sz.-Györgyöt egyenesen, Kerekegyházát pedig melleleg elméleti vonalában megemlíté, Beszédes ur tulajdonát egy tollvonással megtagadni sikerülend? Épen ne higye, mivel Harasztitól Tatár-sz.-Györgyig eső szakasz már a' természettől annyira határozott, hogy azt e' környékben a' csatorna menetelének nem lehet meg nem alapítani; de bezeg itt megszakad egyszerre a' kedvező földzet (terrenum) és százféle alkatba változik át, 's itt veszik kezdetüket azon természeti akadályok, mellyek közt Balla ur nem tudott, és V. ur mai napig sem tud tisztára vergődni a' csatorna-vonallal; különben nem állíthatja, hogy Beszédes ur vonala már Balla ur által kimutatott, annál inkább sem, mivel V. ur saját mondása után is, Balla ur a' Kecskemét városához közel fekvő Csalányos és Széktó nevezetű tavakat tűzte ki elméleti vonala megérintendő főpontjait, tehát legfeljebb a' kerekegyházi pusztá éjszaki részében vélte lehetőnek az odajuthatást: ellenben Beszédes ur azon nagykiterjedésű pusztá déli határan, a' balázi pusztá szomszédságában többszörös szintezéssel (libellatio) határozottan, a' bugaczi Szekerczés tónak, melly a' kecskeméti Csalányos tótól mérföldekre alafelé fekszik, állapítja meg a' duna-tiszai csatorna-vonalát.

Mindamellett tehát, hogy olly lényegesen eltérnek Ballának csak elméletileg kitűzött vonalai Beszédes ur határozott vonalaitól, mégis ugyan a' 227d. számban Vásárhelyi ur, mint Deus ex machina, egyszerre ezekkel áll elő: „Balla a' csatorna vonalát Pesttől a' soroksári Dunán Harasztig, onnan Sári, Tatár-Sz.-Györgyön át Csongrádig kimutatá ugyan, de sem tervet, sem költségvetést nem adotróla, melly hiányt én a' maga helyén hosszmetészi rajzzal és költségvetéssel igyekszem kipótolni. Kezdetét venné ezen csatorna Pestnek alsó végénél és szilip által kötetnek össze a' Dunával; onnan a'

katonai kórházat megkerülve azon alul a' közveleményekhez képest 500—1000 öllel visszatérítetnek a' soroksári Dunaágba, melly Harasztig csatorna gyanánt szolgálja. Harasztinál a' csatorna délkeletnek fordulván, onnan Baracsig a' Tisza felé 6 mérföldnyire 18 lábnyi mély ásással vezetnek, hol a' föld nagyobb emelkedése kezdődvén, közel Majsához 8—9 mérföld távolságra elvonul, 8 mérföldnyire a' csongrádi, 9re a' szegedi vonal szerint.“

Ezen vonalt, melyet, hogy jó színbe burkolhassa ügyét, ildomosan Balláénak keresztel, 's mellyhez költségvetést és költségvetést maga készítet, honnan teremté egyszerre V. ur? Hiszen ezen vonal pontról pontra Beszédes urnak 1839dik évben kijött „Gräcz-kolozsvári nagy csatorna“ című könyvében fellelhető, 's hova esnek ezen vonaltól a' fentebb említett kecskeméti Csalányos és Széktó, Balla által kitűzve megérintendő főpontok? 'S kérdem V. urat: hogyan készíthetett költségvetést és költségvetést olly vonalról, melly Beszédes ur előtt soha szintezve nem volt, mellyről Balla álmodni sem akart? mert ő tulajdonképp, mint Pestmegyének tett jelentéseután többektől híven tudom, mindenkor csak a' pest-szolnoki csatorna mellett nyilatkozott, Bugacson át pedig Majsa felé Szegednek és Csongrádnak Balla ur soha csatornát nem javasolt; és feltéve, de meg nem engedve, hogy arra javasolt, bátran merem fel hini az illetőket bizonyosság-tételre, hogy annak vonalát ő soha szintezés alá nem vette, 's ha nem vette, hogyan készítet V. ur arról költségvetést? Vedres ur javasolt először is Szegednek csatornát, de ő is azt csak a' pest-szolnokira bázisozván, N. Kőrösnek, Kecskemétnek és Félegyházának vélte vezethetni.

Miről készíthetett hát V. ur költségvetést és költségvetést — mert azt nem tagadom — a' talányt megfejtem. Beszédes ur 1839dik évben kiadván a' duna-tiszai csatornának fentebb czimzett könyvében programját, az Aedilis directio azonnal kiküldött egypár egycet, — kiknek egyikével gyermekkoromtól jó barátságban éltem, 's kitől mindeneket híven tudok — ezek vették Beszédes urnak irányt adó programja után, Harasztitól Bugacznak, és Majsa felé Szeged és Csongrádnak szintezés alá a' duna-tiszai csatorna vonalát, 's ezt tevék mintegy ellenörködés gyanánt: vajjon Beszédes urnak a' Tisza állását a' Dunához megállapított szintezése helyes-e? tehát erről készítet, ha készítet, V. ur költségvetést és költségvetést. A' soroksári Duna-ágnak V. ur által leirt, 's állítólag Balla urtól javasolt két helyeni zúgós elrekesztése, vallja meg őszintén V. ur, hogy nem Balláé, hanem saját eszméje; 's így azon egész terv is, mellyet a' 227. és 228.lik számokban előad 's mellynek költségét 13,860,000 pgrótra, később 23 millióra veszi, V. ur sajátja, azon roppant különbséggel, hogy az már Beszédes ur által felkeresett, hirdetett és kimutatott vonal után van téve.

Ha Beszédes ur fent czimzett könyve kijövele előtt V. urnak a' pest-szegedi csatorna azon vonaláról, mellyet jelenleg Balla uré — csak az jó, hogy nem nagy ügyességgel — elbérálni megkísérelt, ismérte 's adatai lettek volna, — a' mint lenni kellett volna, ha hogy arról költségvetést és költségvetést készítet — bizonyosan a' Figyelmező 1839dik évi 31. és 32dik számaiban Beszédes ur tervére kelt czáfolatában nem mondaná: „B. ur magának tulajdonítsa, hogy ha adatok hiánya miatt, mellyeket B. urnak közzé tenni kötelessége lett volna, számításai a' valóságtól eltérnek; mert azon esetben, a' czáfolatban bizonyosan Balla ur adataival lépett volna fel, és megemlíteni el nem mulasztotta volna, hogy Beszédes által kikutatott vonal az, mellyet Balla ur már rége n kimutatott.

Különben tudja meg V. ur, ha eddig B. ur iratiból olvasni nem akarta, hogy a' Tiszát a' Dunával összekötő csatorna vonalának kipuhatólására, B. ur által két év alatt külön irányu vonalokban, több rendbeli kutatások és mérések tétettek, nevezetesen: 1) Soroksártól Lőbi és Vasadi pusztáknak Szolnok felé. — 2) Harasztitól Ócsa mellett Csikósnak, Ujhartyánnak, Hernádnak, Vacsnak, Dán-Sz.-Miklós-nak Czegléd felé. — 3) Harasztitól Tatár-Szent-Györgynek, Lajosnak N. Kőrös felé. — 4) Harasztitól Tatár-Sz.-György mellett Kerekegyházán két különböző uton át Kecskemét felé. — 5) Azon vonalban, 's annak több kisebb részleteiben, melly fentebb részletesen előadatott, 's melly a' csatorna létrehozására B. ur által végre megállapított.

Ezen elsorolt vonalak mindegyikén, ha kívánja V. ur pontról pontra elvezetem, megmutatván több

helyett, a' sűrűn elásott és elrejtett főpontokat.

Az előadottak után világos, hogy a' pest-szegedi csatornának mostani határozott vonalát eredetien Beszédes ur keresé fel, 's annak felkeresése B. urnak törvényes sajátja, annál inkább is, mivel a' duna-tiszai csatorna, Mailard és Steppe által készített, 's Pest és Szolnok közt létrehozandó tervének lehetlensége, azon oknál fogva, miszerint az, csak a' földrétegetei közt létező szivárgó vizre volt alapítva, általánosan elismértetvén, azóta a' duna-tiszai csatorna eszméje szunnyadott, és szunnyadna még ma is — mert többen azon hiedelemben éltek, hogy minden lehető kutatások már megtétetvék — ha Beszédes ur a' jelen időben nagy tapasztalatnál fogva újabb próbákkal más utakon megkísérteni elmulasztja; annyit legalább bizonyosan állíthatok: hogy V. ur annak kutatásába saját költségén, mint B. ur tevé, nem ereszkedett volna.

'S ezek után világosan látja a' tisztelt olvasó, minő szántsándékos fondorkodással képes V. ur a' napkint világos tények hitelességét lerontani. Higye el V. ur, ilylly uton végre is legtöbbet fog ártani neve hitelének, 's kérdem, mi oknál fogva kívánja Balla részére csempészni Beszédes tulajdonát? Hiszem azért, hogy nem legjobb szándéksugalta fellépését igazságosb lepelbe burkolhassa, 's lehuzzon az előtte legkedvesebb (?) névről mindent, mit arra, szép eredménynyel sikerült munkák után Magyarország több megyéi, 's kitűnő honfiai kegyessége 's bizodalma ruházott. (Folytatjuk.)

Zalamegyei közgyűlés. Nov. 10kén évnyedes közgyűlésünk volt, mielőtt azonban ennek vázlatát adnám, jónak látom elmondani, hogy a' zalai szabadelvű párt addig erőködött, míg kebléből egy kis új párt született, melly a' kereszttségben a' t y a f i nevet vett föl. 'S ezen kis atyafi hirtelen olly igen terjedelmes atyafisággá növekedett, hogy erejében bizva idősb testvérét, a' magát elbizó, másokat lenézó legénységet teljesen f u m i g a l n i kezdette. Megszéppent erre a' lenézó legénység, hogy politikai magas székből ki ne ütessék, fő czéljává tűzte: az őt fumigáló atyafisággal kibékülni 's ezt nevéreóli lemondásra bírni. E' végre H. J. k. atyamester zalaegerszegi szállására nov. 9diki estvére bejárást hirdetett, mellybe az ifju, de erőteljes atyafiságot is meghitta. A' bejárás a' kitűzött időben megtartott és igen rendes volt. Megjelent abban Cs. L. bejáromester az összes legénységgel, meg az atyafiságnak is egy kis része a' tüzes de ügyes T. F. vezérlete mellett. Mik történtek ott fen? minthogy csak hallomásból tudjuk, leírni nem akarjuk; mi a' kivilágított ablakokról a' következő verseket olvastunk, mellyeket az atyamester kérelmére a' jelen alkalomra hirszerint az itt mulatott Vörösmarty készítet — ha igaz.

1ső ablak: Mindenható egyezség isteno
Ki összetartod a' világokat,
Engedd, hogy bármi sorsnak ellene
Vezessen egy nagy és szent gondolat,
Hogy nemzetünknek mindenik nyomára
Ragyogjon ember-méltóság sugára.

2dik ablak: Nevet kerestek jó ügynek barátai?
Ezzel betelnek szív és ész határi:
Ki hallott ennél szebbet valaha?
Csakhogy ha név, őszinte név legyen,
Ki melly nevet hord, a' szerint tegyen.

3dik ablak: Viszály ne csapjon a' jók táborába
Habár egy új czím jobban tetszenék:
Nevet cseréljen a' gaz és a' kába,
Becsületosnek egy jó név olég;
'S ha egy a' ezél is, Zala fia!
Minek két név „legény és atyafi!“

4dik ablak: Egy név, egy elv 's Zalának büszkesége
Olly férfi, millyen ritkán születik,
Mi kell egyéb mint a' jók összességé?
'S a' vész hatalma rajtunk megtörik,
Es ujra ember lesz a' gáton ott,
Hol eddig a' viszály uralkodott.

Olvasgatás közben azonban egy gubás ember mellettünk termett 's a' kivilágított ablakokra felmutatván így szólita szomszédját: tudja é komám uram! mit jelentenek ezek? azt mondják: nagy dolgok történnek oda fen — népeket akarnak egyeztetni; de semmi sem lehet belőle, mert nem akarnak rá állani, — és a' jámbor ezzel az első bejárás eredményét kimondá, mert, mint a' következő megmutatá, az atyafiságnak a' legénységgel felcsapni épen nem jöve kedve. 'S megnyugodott é erre a' megrémült legénység-távol legyen. Hasztalan nyilvánította az atyafiság: hogy ő csak nevet, de nem elvet változtatott; hogy egyesülésének semmi polit. iránya nincsen; nem hitt neki, hanem egy második bejárásba hita; hol az a-

tyafiságot szép nevére lemondásra csakugyan rá is birta. De megtörtént ez által a' tökéletes kibékülés is? az idő fogja megmutatni; annyit mindazáltal előre mondunk: ha atyamester ur a' legénység számára olly törvényt nem szab, melly ennek pöfeszkedő gőgjét mind a' tanácskozási teremben, mind a' társalgási körökben lejjebb hangolja; ugy szerencsése leendő tapasztalhatni: hogy a' lenéz és ezután is fumi gálással fog viszonztatni; 's így leendő elég alkalmat bejárásokat hirdetni 's kiket most nem atyafiakká erőszakolt, kérni: hogy jó atyafiak lenni sziveskedjenek. — Zalában is fúdogál már a' szellő, melly a' liberalis párt felett a' lélekharangot ingatja. Kérdés: meszsze van e az idő, mellyben az megkondul? — Menjünk most a' gyűlésbe. Főispáni helyettes ő mélt. mély csendben, minőt a' tanácskozások folyama alatt kívánnánk, elfoglalván elnöki székét először is első alispán urnak a' megye állapotjáról évnegyedes jelentése olvastatott föl. Megértettük ebből: hogy járvány vagy ragály sem embereken sem marhákon nem mutatkozott; azonban a' dühös ebmarásnak mind emberek mind barmok estek áldozatul, 's mivel e' szerencsétlenség abból eredt, hogy a' megmarattak rendes orvos helyett egy, a' veszettség gyógyításáról elhírhedt kuruzslóhoz folyamodnak, a' dolog megvizsgálatni rendeltetett. Értettük továbbá: hogy rabló- vagy tolvajcsapat megyénkben nem tartózkodott; azonban gyilkolások 's többrendbeli ökö- és lólopás mégis történtek, mellyeknek elkövetők mai napig sem tudhatók — hogy a' mult évnegyedre esett adón felül még az előbbi tartozásból is szép összeg fizettetett be, végre: hogy 7 ménlő, 3 gr. Festetics, 4 az Inkey család méneseiből vásároltatott 's ezek árának kifizetése elrendeltetett. A' jelentés felolvasatása után J. S. tb. azon megyszerzte elterjedt hír következtében, mintha ő az eladott 4 ménlő közül egyet egészen mást és alábbvalót állított volna be, szót emelt, 's minthogy az családja nevére 's hitelére igen károsan hatna, kérte a' megyét: vizsgálta meg a' dolgot. Örömmel hajlott a' megye a' kérelem-teljesítésére; minthogy azonban a' hír igen hitelesnek látszó forrásból eredt, mert a' vásárló első alispán ur előtt úgy látszik, hogy a' ménlő kicseréltetett, a' megyei ménlovakra felügyelő pedig, kit első alispán ur a' megvásárlandó ménlovak kiválasztása 's megvizsgálása végett magával vitt, a' kicseréltetést még a' gyűlés színe előtt is erősíti, nem egy azt gondolja, noha tévedhet, bajos dolog lesz a' feketét fehérre mosni; ámbár hogy ez megtörténhesék; mi őszinte szívből kívánjuk, mert csakugyan szomorú dolog lenne, ha illy alávaló tény követtetett volna el. E' különös tárgy után szőnyegre jött az ismertes honti levél 's fordult elő alkalom puskázni az új rendszer ellen. Az ostromot szokás szerint az illyenre eszközül használtatni szokott Cs. P. tb. kezdé meg 's mintán a' kormánynek olly drágán fizetett 's az ellenék megbuktatására törekvő embereit szokásán kívül most az egyszer igen illón rovogatá, az oppositiot pedig, minden a' hazában létező 's létezhető jót üdvöst neki tulajdonítván, édig magasztalta, a' honti levelet egész terjedelmében pártolta. Cs. L. tb. a' honti eseményekből látja, hogy aggodalmi, mellyeket az új rendszer keblében keltett, nem valának a' laptalanok, mert az új rendszer kezelőji tisztujitást tartanak törvényes idő előtt, a' kitűzött közgyűlést tetszésök szerint elhalasztják, a' katonaságot a' gyűlési terembe viszik, mint ezt privát-levélből tudja; ezeken kívül pártokat alakítanak, mellyeket mindenkori a' liberalis párt legyőzetésére használnak, 's hogy alakíthatnak, annak okát abban véli lenni, hogy a' tanácskozásokban a' tudatlanok is részt vehetnek, kiket nem kíván ugyan a' megyék rendeztetése előtt a' tanácskozásokból kizáratni, de azt megkívánja tőlök; ha megjelennek, ne jöjjenek az alkotvány temetésére becstelen sirt ásní. 'S mintán szőnök a' conservativeket egy pár becstelenes czímmel megtisztelte, 's a' ronégátokat, valamint a' vallásban egy a' politikában is legveszélyesb emberekné bélyegezte, a' honti levelet szinte egész terjedelmében pártolta. J. K. főbíró sokáig készülhetett, de azért talpraesett virágos szőnöklatával az új rendszer szomorú következtetés emelte ki, szemlét tartván a' megyék fölött: egyik tisztai megyében, ugymond, a' liberalis párt bukik, másiban a' főisp. helyettes gyűlést tárgya; dunántul egyik megyében egy protestans sem választatik tisztviselővé (?) másiban a' megszaportatott tisztviselőket a' kormányzó maga nevezi ki. Ezek után egyesülésre 's éber figyelemre szólítá föl a' haza jobbait mondván: örköljünk alkotványunk

felett, mert ha ennek virágát most elhervadni engedjük, ki tudja: jövendé harmat, melly azt kellemes illatjára újra föléleszse. Szőnök a' h. levelet nemcsak pártolta, hanem még az országos sérelmek közé is följegyeztetni kérte. Szót emelt most S. M. tb. „előtt tem szőltak, ugymond, csak a' kormányt 's embereit gáncsolják, pedig magunkban is van hiba; midőn én az új rendszer híret hallottam, azt kivihetlennel gondoltam. Szőnök tovább is ment ennél, 's néhány bakugrással folytatá beszédét mondván, irva vagyon: gyermeknek és boldognak Isten viseli gondját; hogy annyi vizontagságot kiállott nemzetünk is olly sok botlás után még fenáll, egyedül Istennek köszönhetni. Erre a' m. elnök a' szőnököt figyelmezteté, nem várva be beszédének végét. Többen felkeltek erre az elnök általi félbenzakittatást rosszalandók. Szőnök mondá: én ezeket az augsb. lapban olvastam, ha a' bécsi vizsgálat azokat átereszette, miért ne mondhatnám el én is? Cs. L. tb. ha méltóságodnak valami mondani valója van, mondja el a' beszéd után, mi véleményét mindenkor ki fogjuk hallgatni, de magunkat utba igazíttatni nem engedendjük. H. J. k. ha valamely beszédre mltgának észrevétele van, mondja ki azt annak idejében, de ne rugtasson neki. *) Elnök ur: én ezt a' t. RRk. tanultam, a' t. RRk. is félbenzakasztják egymás beszédét. És e' talpraesett feleletre néjmellyek mosolygának, az illetők pedig bámulának, mert tökéletesen le valának főzve. De menjünk a' tárgyhöz. Egy prot. tb. pártolja a' honti levelet, de mivel az egyenes felirástól mit sem vár, azt javasolja: hogy írjunk Nádor ő fenségének 'stb. 'stb. Kérjük közbenjárását, így több sikert várhatunk. D. F. tb. ur: vegyük fel a' dolgot úgy, a' mint van: Hontmegye sérelmet szenvedett, nekünk azt megpanaszolja, 's bennünket pártolására szólít fel, igen természetes, hogy őt pártolunk kell. Közbenjárókat még most nem kívánok, nem azért: mintha ezt hasztalan dolognak állítanám, mert a' tapasztalás annak gyakran igenis jó sikerét mutatta; hanem mert a' dolog még nincs azon ponton, hogy azt használni kellene. Nem tudjuk a' kormány mit teend. Hontmegye sérelmét fölterjesztette megkérve ő felségét, hogy azt vizsgálta és a' bűnöst büntesse meg. Nekünk hinnünk kell, hogy a' kormány a' vizsgálat megrendelni, 's a' bűnöst büntetni fogja, 's csak ha tán a' kormány ezeket elmulasztaná, akkor kellene mellékes utakhoz nyúlunk. Egy veszprémmegyei eseres: ha a' honti levél foglalata való, úgy én azt pártolom, valamint akkor minden magyarnak azt pártolni szent kötelessége. Azonban úgy hallom, hogy az egy bukott töredék által törvényes elnöklet nélkül tartatott gyűlésből csak privát pecsét alatt bocsáttatott ki: ennél fogva tehát szem előtt tartva Zalának jelszavát, melly az igazság, kívánnám: ha előbb megkérdenők Hontmegyét és csak azután lépnek fel a' levél pártolására. Valaszolterre D. F. tb. ur: a' privát pecsét nem került el figyelmemet, sem az: hogy a' levél egy szokásos elnöklet nélkül tartatott gyűléstől eredt, mert a' formalitásoknak én is barátja vagyok. Azért nem is mondom én, hogy minden fő- és alispáni elnöklet nélkül tartatott gyűlés törvényes, de azt sem mondhatom ám, hogy az ollyan mind törvénytelen — nem mondom: hogy minden privát pecsét alatt érkezett levél hiteles; de azt sem ám: hogy az illyen mind hitel nélküli; mert így a' megye önállása és hitelessége lehető legrosszabb állapotban volna; illy veszélyes elv mellett miként segíthetne magán a' megye, ha a' fő- vagy alispánok előre látva pártjok bukását, a' kitűzött gyűlést elhalasztanák, vagy ha abban nem kedvök szerinti határozatok hoztak, a' pecsétet ki nem adnák? miként kívált akkor, midőn gyűlést tartani és az abban hozott határozatot elküldeni sürgető a' szükség, p. o. midőn országgyűlés alatt követeink utasítást kérnek? Ezek után végre az elnökség által kimondatott a' határozat: felirunk a' honti levél értelmében 's ha ez sikeretlen maradna, a' sérelem orvosoltatását orsz. gyűlésen is sürgetendjük. — Hont levelét a' szőnyegen Pestmegyeé váltá fel, mellyben az új rendszer kezelőji irányában hozott határozatit tudatja velünk. Szőnökain az előbbi tárgynál minden porukat ellődözvén, egyedül D. F. tb. ur emelte szavát és mondott igen sok üdvöst: hogy a' kormány pártját nevelni és erősíteni törekszik, azt szőnök nem

*) Édes K. ur az illyen kifejezés egy atyamesterhez illikugyan, de csak ollyanhoz, kinek nem politikus a' mellékeve; pedig úgy látszik: K. urnak kedve tolik az illy kifejezések használatában, azonban e' kis észrevételre engedelmet kér a' tudósító.

rosszalja, mert szőndoka legszentebb lehet, t. i. az eddig nem legjobb administratio javítása, és talán egyedül pártjának erősítése által véli ezt eszközölhetni. Nevelje tehát és erősítse a' kormány pártját, ha neki úgy tetszik. — Azonban leginkább fél attól, hogy miután a' mostani kormányzók legjobb szándékkal az erőt összehgyűjtötték, akkor jelen állásukból kitolatva egy másik áll helyökre, ki a' már összehgyűjtött erőt egészen másra használná, mint a' mire ők szánták. Átment ezek után szőnök az oppositio bonczolgtatására 's mi egyebet mellőzvéen csak azt emeljük ki, mit a' valódi oppositio kötelességeül mondott; nem abban áll a' valódi oppositio, ugymond, hogy a' kormánnyal mindenkori ellenkezzék, akár jót akar az, akár nem; hanem abban: hogy éber figyelemmel kísérje a' kormánynek minden szándokát és tettét; 's a' mit üdvtelen 's károsnak lát és gondol: az ellen kikeljen; a' mit pedig jónak és hasznosnak, annak kieszközölhetésére a' kormánnyal kezét fogjon: amde ez nem könnyű, nem czifra dolog, mint szőnök mondja, hanem a' lehető legnehezebb állás; olly állás, mellyhez igen nagy számadás van csatolva; mert hogyan fog az a' sir szőlén Istenével és lelkével számolni, ki valamely jónak létesítésében a' kormánnyal gátul, akadályul szolgál? Ezen nehéz állásnak egy részről, más részről pedig a' kormánypárti kedvezőbb körülményeknek tulajdonítja szőnök, hogy az oppositio sora egyre apad; mindazáltal felszólítja sorsosit: hogy ne csüggedjenek el 's bármely parányira olvadand is le számuk, teljesítsék mindenkori azt, mit egy valódi ellenzéknek teljesítenie kell. Pestmegyei figyelmeztető levelét szőnök köszönettel vette, jóllehet már Zala is intézkedett ez ügyben. Most egy igen különös tüncménynek levénk tanuji, t. i. H. K. tb. testesült conservative felkele és szőla: D. F. tb. ur szavaiból értém, hogy a' valódi oppositio az kötelessége: hogy jóra nézve a' kormánnyal egyesüljön, a' rosszra nézve pedig ellenkezzék. Én mindenkori ezt tettem, azért nyilvánítom, hogy D. F. tb. urat ezután vezéremnek valloim. Felkelt Cs. L. tb. testesült radical is, és szaván kapván az előtte szőlt tb. urat mondá: én pedig nyilvánítom: hogy D. F. tb. urnál egy lépéssel sem kívánok tovább menni, ennél fogva örvendek H. K. tb. urat sorunkban szemléhetni; ekkor a' két ellenkező elem kezét fogja, mire nekünk mi ötlék eszünkbe, nem írjuk ide — Nov. 11 kén először is megyénknek azon feliratára, mellyben Verőczemegyét a' magyarországi megyékkel magyar nyelveni levelezésre felsőbb helyről szorítatni kérte, érkezett válasz olvastatott fel; mellyben az adatik értésére: minthogy kívánata törvénybe ütköző, nem teljesíthetik. A' dolog sürgetése országgyűlésre halasztatott, mert Zalamegye a' slavóniai megyék határon belülieknek tartja. — Az evang. főbb iskolákban létező magyar társaságokat felosztató 's gr. Zay Károly főfelügyelőtől megkeresésünk következtében megküldött kormányrendeleteket azon tb. ki már multkor ez ügyet a' rendek pártfogásába ajánlotta, kezdé bonczolni, 's mellőzvéen az 1836ban keltet, minthogy ez Sopronymegye felirása következtében foganatba nem vétetett, és újra nézve igen rosszalja hogy épen azon rendelettel, mellyel fogva az 1790 óta létező 's ártatlan irányban működő magyar társulatok megszünttetnek, a' panslavismus terjedését előmozdítja, mint azt a' rendelet foglalatajából láthatni 's megemlítvén ezután, mik a' panslavismus terjesztésére nézve Horvátországban 's különösen Magyarországon K. pred. által történtek, így végzé hosszú beszédét: ez ügyben interpellatiót javasolnék, de mivel ezért a' RRk. tepnap kinevettek, egyenesen ő felségéhez felirást kérek. D. F. tb. ur illyformán szőlt e' tárgyhöz: ezen társulatok már 1790 óta léteznek, 's hogy léteztek, a' kormánnyal tudnia kellett — veszélyes irányuk nem lehetett, mert mindenkori az iskolai igazgatóság felügyelése alatt álltak, sőt a' magyar nyelv mívelése levén kitűzött czéljok, a' tanulni kívánóknak igen is hasznos szolgálatot tettek: ezeknél fogva meg nem foghatja szőnök: hogy épen most, midőn a' magyar közigazgatási és törvényhozási nyelvét tétetett, midőn annak megtanulására legnagyobb a' szükség, épen most osztaltnak fel azok 's a' fenőbbi fontos okoknál fogva felirást javasolt, mi el is fogadtatott, sőt K. J. első alispán ur indítványa következtében az ügy pártoltatása végett a' testvér megyék is felfognak szólíttatni. Egyébiránt D. F. tb. ur az újabb felosztató rendeletben nem látá azt, mit az előtte szőlt tb. mintha e' rendeletben a' panslavismus terjedése kívántatnék elő-

mozdított
tanítóka
mi csaku
a' pansla
ról érkez
tartótaná
milly ese
kinek tar
zett elő
csak az
gyének,
RR. előb
dák ismé
ve lefelé
isp. hely
kodva ny
urának 's
hivatalát
szőnök
egyedül
mltgának
kimondá
ban a' be
's elnöke
csak tag
nak. Egy
felállítot
tott tiszt
legnagya
a' jegyz
sem volna
nem lehe
küldött f
a' megye
megbizz
ellenére
lett: hog
lyet azon
RR. pedi
maradtak
és főispá
törvény
nüket e
hogy ed
szavazh
törvény
második
vényekh
gye leve
gyében
a' horvá
tuk volna
büntető
tablábir
nagy vo
most az
Z
detét Z
alispáni
tatott a
tudára
ismételt
től kegy
talok vi
leirat ke
alazatos
hogy mi
zett püs
legkev
mas bá
nék, má
deztetn
a' feliró
eljutane
tetnek
ispan h
és eng
tatott a
nye, me
felség
ülvöse
könnyű
osztály
ország
's egy
chenyi
ezen m
tett. M
osztály

mozdítani, mert abban csak a tót és német nyelv-
tanítókkal gorombáskodó tanítványok feddettek meg,
mi csakugyan rendén van de nem tesz annyit: mint
a panslavistákat pártolni. — A katonai hatalomkar-
ról érkezett újabb intézkedés, melyben a' nm. Hely-
tartótanács tudatja velünk: a' katonai hatalomkart
milly esetekben kívánja használni, s a' használók
kinek tartoznak felelőssel majd háborúságot idé-
zett elő. Ugyan is az intézkedésben az mondatik: hogy
csak azon tisztviselők tartoznak felelőssel a' me-
gyének, kik a' megyétől választatnak. — A' KK. és
RR. előbbi határozatához ragaszkodtak 's ki mon-
dák ismét: hogy a' főispánok vagy helyettesek kezd-
ve lefelé minden hivatalnok felelős a' megyének; fő-
isp. helyettes ur azonban az intézkedéshez ragasz-
kodva nyilvánítani köteleességének tartá: hogy ő
urának 's királyának kegyelméből nyerte, és tartja
hivatalát 's azért ő egyedül annak fog felelni. Több
szónok kelt föl e' nyilvánításra, mindazáltal
egyedül D. F. tb. ur emelt szót 's méltányolván ő
mltgának meggyőződése nyilvánítását, egyenesen
kimondá: minthogy ő mlta a' n o s u n i v e r s i t a s b a n
benfoglaltatik; jóllehet különben kormányzója
's elnöke, de azért még sem ura a' megyének, hanem
csak tagja és mint tagja tartozik is felelőssel an-
nak. Egyébiránt is folytatá szónok, az intézkedésben
felléltott azon elvből, hogy csak a' megyétől választ-
tott tisztviselők tartoznak a' megyének felelőssel,
legnagyobb anomaliák következnek; mert a' szerint
a' jegyzői hivatal, sőt még a' surrogatus szolgabíró
sem volna felelős a' megyének, mit állítani csakugyan
nem lehet. A' szerint a' megyétől megbízott vagy ki-
küldött főispán, vagy helyettese; mert szónok szerint
a' megye főispánját, vagy ennek helyettesét is csak
megbízta, kiküldi; de nem kéri, így egészen a' megye
ellenére működhetnék. Az egész vitának vége az
lett: hogy m. Főispáni helyettes ur véleménye, mely-
lyet azonban jegyzőkönyvbe iktatni nem kívánt, a'
RR. pedig előbbi határozatuk mellett tovább is meg-
maradtak — A' tisztbeknek szavazási jogadástól,
és főispánilag még ki nem nevezett táblabíráknak
törvényszéki ülnökökkel választathatásuktól ben-
nünket eltöltő felsőbb intézkedésre határozatuk: mint-
hogy eddig a' törvény világos szavaival a' tisztbek
szavazhatási jogát bizonyítani nem lehet, ilyen
törvényt jövő országgyűlésen sürgetni fogunk; a'
másodkára nézve: a' fölterjesztésünkben idézett tör-
vényekhez tovább is ragaszkodunk. — Zágrábme-
gye levélét a' varasdi főispán visszahelyeztetése
ügyében pártoljuk. — Turópolya felszólítása nélkül is
a' horvátországi mozgalmakat figyelemmel kísér-
tük volna. És végre mindezek után a' jövő polgári és
büntető törvény — és más mindenféle székekhez
táblabírákat és elnököket váiasztottunk. — A' zaj
nagy volt 's az ugynevezett gyermek-táblabírák
most az egyszer kimaradtak.

Zágráb. Nov. 22én. Folyó hó 20án vevé kez-
detét Zágráb megye évnegyedes közgyűlése első
alispáni elnöklet alatt. A' gyűlés kezdetén felolvas-
tatott azon k. leirat, melyben a' megye rendének
tudtára adatik, mikép Haller Ferencz gr. többször
ismételt saját kérelmére a' báni, és főispáni hivatal-
tól kegyesen felmentetik, 's ideiglenesen ezen hiva-
talok viselésével a' zágrábi püspök bizatik meg. Ezen
leirat következtében a' Rendeik rövid vitaközös után
alázatos felirást határoztak a' fejedelemhez kérve őt,
hogy mivel a' báni, és főispáni helyettesé kineve-
zett püspök ur a' Rendeik nagyobb részének bizalmát
legkevésbé sem bírná, méltóztatnék minél előbb
más bánt kinevezni, 's addig is — míg ez megtörtén-
nék, más helyettesel, 's illetőleg helytartóval örven-
deztetni meg a' Rendeiket; említetlenül nem hagyják
a' felirók, mikép addig míg ezen felirásuk a' trónhoz
eljutand, 's annak értelmében intézkedések megté-
tetnek — a' mostani püspök báni helytartónak, és fő-
ispán helyettesnek a' megye részéről az illő tisztelet,
és engedelmesség meg fog adatni. — Ezután olvas-
tatott a' nm. m. k. Helytartó Tanácsnak azon intézké-
nye, melyben a' megyének tudtára adatik, hogy ő
felsége, az ipar, és kereskedés előmozdítására leg-
ülvőbben ható közlekedési módok, és eszközök
könnyítése tekintetéből nevezett fők. széknél egy új
osztályi rendszertették, melynek működése a' jövő
országgyűlésig fog tartani, 's melynek elnökévé
's egyszersmind helytartósági és b. t. tanácsossá Szé-
chenyi István grófot nevezé ki, kit egyszersmind
ezen megbízatásában teljes hatalmu kir. biztossá is
tett. Meghagyatik tehát a' megyének, hogy ezen
osztálynak — mennyire Zágráb megyével érintke-

zésbe jöne, a' szükségeseket kiszolgáltassa. Ezen
intézkedés a' tanácskozó rendek által közörömmel fo-
gadtatott, 's azonnal a' jelenlevő rendekből; úgy Zág-
ráb, Károlyváros, 's Sziszek városok polgáraitól, és
kereskedőiből álló választvány nevezetett ki, mely-
nek feladatául tétetett — minden az ipar és kereske-
dés könnyítésére, és emelésére czélzó eszközöket
kiszemelni, megvitatni, a' hiányokat felfedezni, 's mind
ezt kimerítő jelentésbe foglalva, a' kormányilag tu-
datott új osztálynak használatul vagy felküldeni,
vagy majd e' vidékeni munkálkodása alkalmakor
használatra adni. (Folyt. követk.)

M. nov. ben. Alig van helyzet, melyben a' szá-
zadok hosszu során keresztül nyomva tartatott 's al-
kotványos jogokat nélkülözni kénytelen nép jólléte-
re közelebb 's üdvösb hatást lehessen gyakorolni,
mint a' népjegyzői hivatal. Ép ezért okakodni kell,
nehogy e' hivatal betöltésénél mellék-érdekek játsz-
ván a' főszerepet, olyanok választassanak, kiknek
kebléből számúvze van az igazság szeretete, kiknek
oktalan hűségük könnyen kényurasággá, roszszul ér-
tetett önszeretete zsarolásá 's nadálykodásá fajul.
Jelenleg nálunk jegyzőválasztás levén napi renden,
alkalmas egyedet e' helyre keresnünk annál szüksé-
gesb, minél bizonyosabb az, miszerint csak nem régen
is valami B. L. nevű jegyző, bőven bebizonyítá, hogy
a' tévesztett választás megtermi az elsenyvesztő
méreggyümölcsöket. Nehogy azonban alap nélkül
láttassunk valamit állítani, errenézve egy két adattal
szolgálunk. Jegyző köteleessége adót pontosan osz-
tani föl 's ügyelni, hogy e' teherben minden polgár
vagyonához aránylag vegyen részt, 's nehogy az ö-
rök igazsággal ellenkezőleg vagyonosak helyett
szegények kénytelenitessenek viselni terheket, ü-
gyelni, miszerint minden polgár vagyonát adó alá ö-
szinte vallja be. És mi nem egy példát tudnánk föl-
hozni azt bizonyítót, hogy többen javaikat eltítkolák,
4 darab ló helyett 2 darab, 13 darab sertés helyett 1
darab adatott föl adó tárgyán 's azt a' k. jegyző elnéz-
te, holott pedig az előadás hamis voltát tudta. Ava-
tottak ezt abból következteték, hogy a' vagyontit-
kolt polgárok megtalálták szorítani K. kezét, mit ő
rögtön zsebébe dugott, nem mint ha valamit kapott
volna, hanem hogy kezét tisztátalan érintéstől meg-
törölje. Egy hivatalnok köteles eszközölni, miszerint
az igazság-kiszolgáltatás mindenkire egyaránt hint-
se jótékonyaságát, egyiránt sujtson a' törvény boszuló
keze mindenkit, legyen az paloták tulajdonosa, vagy
törpe vityillók lakója, mert csak egy törvénysértés
büntelen marada is institúciók iránti tiszteletlensé-
re nyit utat. És nálunk egy vagyonos egyed bizonyos
uradalmi tisztén hatalmaskodást követ el, azt emlit-
tett emberünk szép szerével el akarja simítani, a' hü-
nösnek ő adja szájába a' hamis mentségeket 's való-
ban furesán el is egyengeti, ha táutorithatlan jogsze-
retetéről ismét a' közvélemény előtt is tiszteletben
álló I. J. ur föl nem szólal. Elsimítja éppen úgy, mint
bizonyos büntetési esetet illy forma okoskodással: a'
violenáriára criminalitást alkalmazni nem lehet; ugy
de ez eset violentia, e' szerint azt megbüntetni nem
lehet. És a' hatalmas juris tonsor, kinek fentebb okos-
kodására akaratlanul is eszünkbe jut, „a' mi hüvely-
ben van, helyben van; ugy de B. helyben van, e' sze-
rint hüvelybe'n vankieszközlé hogy az büntetlen ma-
radt. Nem czélunk hosszasan értekezni a' jegyzői kö-
teleességéről, annyit azonban megemlitünk, misze-
rint a' nép jegyzőjétől humanitást mindenkör igé-
nyelhetni; az említett egyed ellenben gögösen 's dur-
ván bánt a' néppel, 's viselete miatt szinte rá lehet
alkalmazni: videris natus esse non in aula, sed in cau-
la, 's igazolá, hogy a' korlátolt eszű egyedeket, ha
szerencse emeltjei, jobbadán gög szokta pöffeszteni a-
zon nemes önzert helyett, mely velők nemszületett.
Valóban sajnos, hogy a' hivatalnokok iránti bizodal-
mat némely kerülből falu tollává graduált egyedek
igy csökkentik. Hisszük, hogy mindezek hatályos
indokul szolgálának arra, hogy igazságszerető, 's
nép iránt forrón érző, humanus egyed választassék
jegyzőül, nem pedig olyan, ki kényuraság darázs
csipésére 's nadályhizlalás zsarolására hajló ebéd-
's vacsora-vadászati üzletben foglalkozik, 's por la-
komában az illedelmes (?) viseletre gyönyörű pél-
dát ad az által, hogy legelőször is ő azik el 's végre
mint életnélküli lény vitetik haza, mint erre nem rég
is valami K. nevű egyed szép példát mutatott.

Apropos. Némely nálunk létező visszaélések
minap megtámadtatván, azt bizonyos urak annyira
magasztalják, hogy elmondhatni: Mátyás király sem
nyert annyi éljenti a' Dunán, mint a' mennyit a' czá-

folósilány czáfolatán. Ámde e' megtámadó a' sok él-
jenti nem irigyelheti, [valamint azt sem, ha a' czáfoló
annyira magasztaltatik is, mint az egykori egyiptusi
sütömester, kinek sorsa megjövendöltetett.

A' czáfolat egy ügyetlen ügyvéd terméke, egy
gyöngye apának még idétlenebb szüleménye, semmit
sem ront le, az nem egyéb mint gyáva fölajdulás, ta-
núsító, hogy a' megtámadás kellő érre talált, 's hogy
a' czáfoló gondolkozó tehetsége hold fogyatkozási
phasiban szenved, semmit sem bizonyíthatván, el-
lenfelét rabulának 's rágalmazónak nevezi. E' neve-
ket a' megtámadó a' gyepi prókátor árva fejére sok-
szorosán visszazórhatja, őt illetik azok eredetileg
is, épen ugy, mint a' milly jogosan föltehetni egy né-
melly magas barna, vézna dongájú egyed fejébe a'
csörgősapkát. E' sorok írója nem akarja ezuttal a' do-
rongokat, melyeket a' czáfoló ellenfelére irányzott,
a' híres juris tonsorra visszadobni, mert e' sorok író-
ja tagja lévén az állatok kinzása ellen alakult egylet-
nek, a' czáfolón sérelmet ejteni nem kíván.

Végre még egyet engedjen ön mondanunk, t.
szerkesztő ur! annak bizonyítására, minő jótékony
eredvényei vannak a' nyilvánosságának; azon egyed
kiről elmondattok, hogy nagyszerű foglalkozásai do-
hányzás, vadászat, vizslaoktatás, 's kéjörömeke va-
dászása miatt nincs ideje komoly munkákra, most
nagyszerű dologgal foglalkozik. Azelőtt olly tiszte-
letet igényelt a' néptől, minőt braminok a' pariaóktól,
's ha czimei közül a' fő tens ur kimaradt, hosszúra
nőtt képe, mint némely család genealogiája, most
már a' tudós cziméni szőlittatást is elsziveli. Ezelőtt
maga legnagyobb kényur levén minden felülről jö-
hető nyomás ellen perorált annyira, hogy szikla ré-
pedne hegy ormairól, most már ez is máskép van. Ez
előtt mint hire szárnyalt, sokaktól elfogá izzadásuk
béréit. Hogy e' tekintetben is változott, eléggé tanu-
sítja az, miszerint egy H. Zs. nevű egyedet igen je-
lesen jutalmazott. A' mi jeles, azt mindenki ben el
ismerni. És most miután a' beadott lapdacsok embe-
rűnk a' hűség és önzés lázából lehetösen kigyó-
gyiták, ébren kell lennünk, ne hogy betegünk reci-
divázzon. Azért édes szomszéd urak, kiknél emberünk
most működik, az égető csaláncsomót szüntelen ke-
zőkben tartásák, hogy így Dimonunk féken tartatván,
ne kövessen ollyat el, miért el lehessen mondani, hogy
ő a' házi és nádi, szelid és vad, tiszta és tisztátalan
állatokhoz roppant vonzalmat érez. Szűcs Lajos.

Budapesti napló. (Nov. 30kán.) Örvedetes
szomorúságot juttatunk t. olvasóink tudomására: a' faka-
reskedők búbanatát, t. i. mely derültebb napjainkkal ver-
senyt növekszik. Valódi sorscsapás rájuk nézve, hogy az
idő téli ruhátára felé ugyancsak fontolva halad, 's ember-
társaink nagyobb részének örömeire fehér köntösben még
nem is látjuk. Megemlitendő azonban az érintettük osz-
tály némelyikének azon emberbaráti gondolkozása, mi-
szerint egyik közülök, L. ur a' jótékony négyesületnek
20 öl fát ajándékozott saját irgalmas czélaira fordítandó;
mások meg néhány hajó tüzfát szállítottak a' dunára, ö-
lenkénti arát 18—20 váltótra szabván, mi ezredrésben
a' szükségét elhárítja. — A' sütömesterek azonban csak
az előbbieket; 's fogadni mernének hogy süteményeik az i-
gazság akármely mérlegén felbillegnének azon pénz el-
lenében mi értök fizettetik; pedig az irás szerint: jaj a-
zoknak, kik könnyűnek találtatnak; azonban e' jó urak
illyesmi által nem igen hagyják magokat zavartatni, 's i-
gazat szólva még csak nem is csudálkozhatnak nyugal-
mokon, mert hol eshetik édesebben a' nyugalom, mint telt
erszényeken. — Mult héten ugyanazon egy napra nyolcz
eszd hirdette: mi az ipar bizonyos ágának élénken ü-
zetését eléggé tanúsítja. — A' hitelezők szelidítésére né-
hány zeneköltészeti elme különös módot gondolt ki; ezek
ugyanis társaságba állván a' már ellenük ingerült hite-
lezőnek nevenapjára éji zenét készítettek, 's így e' fe-
nygető ellenséget egészen lefegyverzték. — Egygyó-
ri kupez meghalálván két millió forintot hagyott hátra
övéinek vizsgálatására; egy pesti arszlán most azt szá-
mitgatja: hány bajtársával örökösödhetett volna ama meg-
lehetős összegben, hogy aztán becsületesen élélhettek
volna belőle? — Hazai művészek egy része honi mű-
egy letet szándékozik alakítani; miszerint egy a' jövő
évben rendeztetendő műkiállításban csupán honi művek t-
tessenek ki közszemlére, hogy ezek által figyelmet ger-
jesztvén, ne kényszerüljenek más évek példájára, pusztá
dicsérrel megelégedni, mialatt külföldi művészek nem
megvetendő jutalmakat szednek el előlük. A' pesti mű-
egyesület pedig műbiráit jövő évre már megválasztá, 's e-
zek olly férfiak, kik irányában kétséget sem szenved, hogy
hazai és külföldi versenyző művek megbirálásakor valódi
becs és műérték szolgálának sinórmértékül. — Barabás-
unk a' lipseai almanach számára gyönyörű olasz fonó-
leányt rajzolt; mi a' nemzeti körben köztetszés és bámu-
lás tárgya volt; 's ugy hisszük művésznök már létező bir-
névének csak diszél szolgál. — Köreink versengve i-
gyekszenek pártolónak mennél több szellemi élet nyuj-
tani; de legtöbb munkásságot fejtett ki mindaddig a', gyűl-
de, mely az időszaki sajtó terén is bír hű krónikával. —

